

APEL PUBLIC cu privire la condamnarea promovării xenofobiei și a discursului de ură la adresa românilor

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea cu privire la promovarea discursului de ură și instigare la discriminare față de români în general, și a românilor care promovează unionismul în special, prin intermediul unei publicații distribuite angajaților Parlamentului Republicii Moldova.

Pe data de 20 februarie 2020, în cadrul [sedinței plenului Parlamentului](#), a fost atrasă atenția asupra distribuirii în instituția legislativă a unei publicații, cu titlul „ODĂ” FRĂȚIEI ROMÂNE. Poem satiric antiunionist”, avându-l ca autor pe Gherasim Ghidirim. Publicația conține un limbaj ostil și denigrator la adresa românilor în general, precum și a românilor care promovează unionismul, în special. De asemenea, aceasta conține și imagini cu participanții din cadrul marșurilor organizate de către Mișcările Unioniste din Republica Moldova, precum și ale celor organizate de Genderdoc-M, pentru susținerea drepturilor persoanelor LGBT.

Nu se cunoaște cine este persoana responsabilă de aducerea și distribuirea acestei publicații în legislativ. Dar, menționăm că publicația a fost emisă la Tipografia ”Reclama”, într-o sută de exemplare și deține ISBN-ul (International Standard Book Number) emis de către Camera Națională a Cărții. Amintim că, în conformitate cu [Regulamentul de funcționare a sistemului ISBN în Republica Moldova](#), acest cod nu este oferit documentelor care contravin legislației.

Atât în anul [2018](#), cât și în anul [2019](#), Asociația Promo-LEX a atras atenția în [rapoartele de monitorizare](#) că printre

grupurile afectate de discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și mass-media din Republica Moldova sunt românii/vorbitorii de limba română și unioniștii.

De asemenea, în ianuarie 2020, Promo-LEX a informat Raportorul Special al ONU pentru formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță aferentă despre xenofobia și discursul de ură identificat față de românii care promovează unionismul, arabi, musulmani și sirieni.

Amintim că, în conformitate cu [Legea](#) cu privire la libertatea de exprimare, Art. 7, alin. (8) *"nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru stilul umoristic și satiric dacă prin folosirea acestuia, nu se induce în eroare publicul în privința faptelor"*. Cu toate acestea, libertatea de exprimare nu este un drept absolut, iar acesta poate fi supus unor restrângeri prevăzute clar de lege, și anume: a) când este vorba despre securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică; b) când este nevoie de a fi apărată ordinea și de a preveni infracțiunile și c) pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora.

În același timp, și Curtea Supremă de Justiție, în [hotărârea](#) Plenului CSJ nr. 7 din 24.12.2012, stabilea că *"genul umoristic și satiric permite un grad mai ridicat de exagerare și chiar provocare, există caricaturi, satire care nu sunt admisibile într-un stat democratic nu din cauză că ele defăimează sau induc în eroare, ci pentru că mesajul lor este distrugător și se regăsește în alte acțiuni condamnabile."*

Astfel, Asociația Promo-LEX reiterează că libertatea de exprimare reprezintă un pilon fundamental pentru orice stat democratic și nu contestă importanța acesteia pentru procesele politice și politicieni. Cu toate acestea, considerăm că prețul libertății de exprimare nu poate fi ura și intoleranța în societate. Mesajele xenofobe, care nu sunt altceva decât manifestarea intoleranței, fricii, urii sau prejudecăților față de reprezentanții altor comunități sau culturi, nu pot fi

acceptate într-un stat democratic, chiar dacă acestea sunt deghizate în satiră.

Iată de ce, Asociația Promo-LEX consideră că distribuirea acestei publicații în spațiul public promovează ura față de alte grupuri sociale, dar și contribuie la perpetuarea intoleranței în societate. Iar, distribuirea publicației în Parlamentul Republicii Moldova, instituția unde interesele și drepturile tuturor persoanelor trebuie să fie promovate și respectate, nu face decât să alimenteze atitudinea ostilă și intoleranța față de un anumit grup etnic și politic.

În acest sens, Asociația Promo-LEX îndeamnă:

1. Camera Națională a Cărții să instituie un mecanism de verificare a publicațiilor în vederea atribuirii codului ISBN.
2. Autorul publicației să se abțină de la promovarea xenofobiei și a discursului de ură în spațiul public și mass-media din Republica Moldova, precum și de la distribuirea acestei lucrări în spațiile publice.

**Opinie Promo-LEX – asupra
proiectului de Lege nr. 266
din 15.11.2019 pentru
modificarea și completarea
Legii nr. 581/1999 cu privire**

la fundații

CtEDO a comunicat trei cauze noi cu privire la violarea articolului trei din Convenție, aplicarea tratamentului inuman și degradant în detenție

Recent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a comunicat Guvernului Republicii Moldova cauza *Baban v. Moldova, Nr. 83718/17* și alte două cauze (*Ipate v. Moldova, Nr. 57123/14* și *Golovatiuc v. Moldova, Nr. 72190/17*).

Toate cauzele se referă la aplicarea tratamentului inuman și degradant în detenție și acordarea în consecință, a prejudiciilor morale și materiale în quantum redus, fără a ține cont de suferințele morale și fizice cauzate reclamanților și de practica CtEDO de acordare a compensațiilor morale în cazuri similare.

Reclamantul, în cauza Baban a fost deținut în Penitenciarul Nr.2 din Lipcani, unde a fost maltratat și umilit de către gardieni în repetate rânduri. I-a fost refuzată asistența medicală, dar și solicitarea de asigurare a alimentație speciale, conform legislației naționale, reieșind din problemele medicale pe care acesta le are. Reclamantul suferea de afecțiuni ale sistemului digestiv. Ca răspuns la toate solicitările sale, acestuia i-au fost aplicate multiple lovituri cu pumnii și picioarele, de către gardieni.

Deși a expediat o plângere în adresa Procuraturii r. Briceni, în legătură cu faptele de maltratare, timp de doi ani de zile Procuratura a refuzat pornirea unei cauze penale. O cauză penală a fost pornită totuși, iar instrumentarea dosarului a durat alți doi ani.

Au urmat mai mulți ani în care reclamantul a luptat pentru drepturile sale în instanțele de judecată. Prin sentința Judecătoreiei Militare din iunie 2015, gardienii care l-au maltratat au fost achitați. Ulterior prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, aceștia au fost recunoscuți vinovați și condamnați, dar eliberați de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție. În iunie 2016 cauza a fost transmisă spre rejudecare, de către instanța ierarhic superioară, iar o decizie de condamnare a fost emisă ulterior. În calitate de prejudiciu moral, reclamantului i-a fost acordată suma de 14.000 lei, iar instanța nu a motivat în vreun fel soluția.

Potrivit avocatului Promo-LEX, Vadim Vieru, *„având în vedere jurisprudența CtEDO în cauzele moldovenești, se observă tendința instanțelor naționale de a acorda sume reduse în calitate de prejudiciu moral de până la 10 ori mai puțin decât a decis CtEDO în cauze similare. În aceste circumstanțe, reclamantii continuă să aibă statut de victimă a violării articolului trei din Convenție”*.

Instanțele naționale vs. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului

În alte cazuri similare, instanțele naționale au acordat sume reduse în calitate de prejudiciu moral, făcând referire doar “la practica constantă” fără a ține cont de criteriile și circumstanțele specifice ale fiecărui caz și jurisprudența CtEDO pe cauze similare.

Spre exemplu, în cauza Ciorap nr.2, Curtea Supremă a oferit reclamantului echivalentul a 600 Euro în calitate de

prejudiciu moral, comparativ cu 4.000 Euro acordate de CtED0. În cauza Gavriliță ambii reclamânți au primit cca. 900 Euro din partea instanței naționale, comparativ cu 9.000 EUR și 10.000 EUR acordate de Curtea Europeană. La fel și în cauzele Morgoci și Grecu, 958 Euro și 3.200 Euro în calitate de prejudiciu moral oferite de CSJ, comparativ cu 11.000 Euro și respectiv 11.800 Euro acordate de Înalta Curte de la Strasbourg.

Asociația Promo-LEX recomandă instanțelor naționale și în special, Curții Supreme de Justiție să țină cont în procesul de apreciere a cuantumului prejudiciului moral de jurisprudența CtED0 în cauze similare și Recomandarea nr. 6 Privind satisfacția echitabilă elaborată de Curtea Supremă de Justiție[1].

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de comunicare Promo-LEX: GSM 060280980, Tel/Fax (+373 22) 450024, e-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

---

[1] http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=21

Promo-LEX a discutat la Geneva despre problemele cu care se confruntă mai multe categorii de femei din

Moldova

În perioada 16-20 februarie 2020, la Geneva s-a desfășurat cea de a 75-a Sesiune a Comitetului ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) [\[1\]](#).

Aceasta a reprezentat o oportunitate pentru reprezentanții societății civile și apărătorii drepturilor omului să atragă atenția Comitetului ONU și a comunității internaționale asupra problemelor cu care se confruntă mai multe categorii de femei din Moldova.

Asociația Promo-LEX a elaborat și transmis către Comitet [*Raportul privind discursul de ură și instigare la discriminare împotriva femeilor în Moldova*](#). În parteneriat cu Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor a fost elaborat și transmis [*Raportul privind situația femeilor consumatoare de droguri, lucrătoarelor sexului comercial și femeilor plasate în instituții penitenciare din Republica Moldova*](#) și a contribuit cu expertiză la [*Raportul cu privire la punerea în aplicare a recomandării generale – nr. 19 privind violența bazată pe gen împotriva femeilor*](#), elaborat în cadrul Coaliției “Viață fără violență în familie”, împreună cu La Strada Moldova și Centru de Drept al Femeilor.

Vadim Vieru, avocat în cadrul Asociației Promo-LEX și unul din experții care au lucrat la aceste rapoarte a participat la mai multe evenimente organizate în contextul celei de al 75-a Sesiuni CEDAW. Printre acestea reuniunea informală cu organizațiile neguvernamentale și întrevederi cu reprezentanți ai diferitor state pentru a discuta concluziile și recomandările ce se regăsesc în documentele transmise către CEDAW.

Eforturile depuse au dat roate în cadrul audierilor Raportului prezentat de Guvernul Republicii Moldova, unde au fost formulate mai multe întrebări reieșind din informațiile ce se regăsesc în Rapoartele transmise.

Astfel, în premieră la Geneva s-a discutat problema discursul de ură împotriva femeilor în Moldova. Câteva întrebări au fost despre măsurile luate de către stat pentru a monitoriza și sancționa discursul de ură împotriva femeilor, dar și măsurile luate pentru a preveni acest tip de discurs împotriva femeilor în politică și mass-media. Mai multe informații găsiți în Raport [aici](#).

Una dintre acestea întrebări s-a referit la condițiile de

detenție pentru femei și cum sunt asigurate acestea.

Promo-LEX împreună cu Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor au reușit să includă în lista problemelor discutate la CEDAW problema atragerii la răspundere și alte forme de discriminare a lucrătoarelor sexului comercial, lipsa măsurilor de protecție a femeilor consumatoare de droguri și a femeilor deținute în penitenciarele Republicii Moldova. Mai multe informații găsiți în Raport [aici](#).

La fel, Comitetul a întrebat Guvernul Republicii Moldova când intenționează să ratifice Convenția de la Istanbul, dar și cum acesta asigură remedii eficiente pentru protejarea femeilor victime ale violenței domestice (economice și psihologice). Mai multe informații găsiți în Raport [aici](#).

Despre procedura de revizuire

La 20 februarie 2020, Comitetul CEDAW a revizuit progresul Republicii Moldova în implementarea obligațiilor asumate prin ratificarea Convenției ONU pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare contra Femeilor[2]. Procesul de revizuire s-a axat pe evaluarea gradului de implementare a recomandărilor obținute în cursul ciclului precedent de revizuire care a avut loc în 2012.

Revizuirea a fost precedată de depunerea Raportului guvernamental, depunerea rapoartelor pentru lista de întrebări de către organizațiile societății civile, emiterea de către Comitetul CEDAW a întrebărilor prealabile pentru Guvern și expedierea de către Guvern a răspunsurilor la respectivele întrebări.

Ultima etapă în pregătirea revizuirii este depunerea rapoartelor alternative comprehensive de către organizațiile societății civile și apărători ai drepturilor omului.

---

[1] Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (CEDAW) este o instituție specializată a ONU abilitată să monitorizeze gradul de implementare a prevederilor Convenției CEDAW de către statele care au ratificat-o.

[2] Moldova a ratificat Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor pe 1 iulie 1994. Începând cu 2016, 189 de state au ratificat CEDAW.

Rusia vinovată de încălcarea dreptului de proprietate a fermierilor din raionul Dubăsari, într-o nouă hotărâre a CtEDO

Astăzi, 18 februarie 2020, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat Hotărârea în cea de a doua cauză a fermierilor din raionul Dubăsari (Oprea și alții împotriva Moldovei și Rusiei), a căror terenuri au fost sechestrate de către

administrația secesionistă de la Tiraspol.

Înalta Curte a recunoscut Federația Rusă vinovată de violarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană de către Federația Rusă, în legătură cu încălcarea dreptului de proprietate sau folosință asupra cotelor de teren și încălcarea art. 13 al Convenției, coroborat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în legătură cu lipsa unui remediu efectiv la nivel național în legătură cu violările art.1 al CEDO.

“Consecințele abuzurilor din anul 2004 comise de către administrația secesionistă, care a blocat accesul la terenuri și a preluat controlul asupra acestora se resimt și la momentul de față. Aparent problema ar fi fost soluționată, prin instituirea unor mecanisme ce ar asigura accesul la terenurile aflate în proprietate privată, totuși încă nu se cunoaște cât de sustenabile sunt acestea, având în vedere că administrația de la Tiraspol deseori încalcă angajamentele asumate” susține Alexandru Postica, Directorul Programului Drepturile Omului, Asociația Promo-LEX.

Curtea a dispus încasarea prejudiciului de 63 000 Euro pentru cei 42 de reclamanți și suma de 4 000 Euro pentru costuri și cheltuieli de reprezentare.

Problema terenurilor agricole, aflate după traseul rutier Tiraspol-Dubăsari-Rîbnița a apărut în 1998, atunci când administrația de la Tiraspol a instalat în mod ilegal posturi pe traseul Tiraspol – Rîbnița. La finele sezonului agricol din anul 2004 reclamanților li s-a interzis accesul spre proprietățile lor, astfel aceștia au suport pierderi de zeci de milioane de lei, fapt ce s-a repetat și în următorul sezon agricol în 2005.

Amintim că, în iulie 2018, Curtea de la Strasbourg a pronunțat Hotărârea în cauza [Sandu și alții împotriva Moldovei și Rusiei](#), unde a dat câștig de cauză celor 1646 proprietari de terenuri agricole și celor trei societăți comerciale agricole, reclamanți în dosar, iar Federația Rusă a fost găsită vinovată

de încălcarea drepturilor reclamantilor.

Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului vedeți aici: <http://bit.ly/2UYQDVu>

Țăranii de la Nistru pichetează ambasada Federației Ruse

Este poate un caz extrem de rar în lume, când țăranii vin în fața diplomaților și-și cer dreptul de a lucra pământul, care le aparține de veacuri. E vrednică de teatrul absurdului această liziune de evenimente: forțele separatiste din Transnistria, încurajate și susținute de unele țări-garante, nu permit oamenilor din Cocieri, Coșnița, Pirita, Dorotcaia, Molovata Nouă, Pohrebea, sate aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, să-și lucreze ogrorul. E o bubă veche, care coace din 1992 și a erupt mai mult acum, în 2005. Peste 400 de oameni din satele nominalizate au pichetat ieri ambasada Federației Ruse din Republica Moldova, cerând ca diplomații respectivi să influențeze conducerea țării lor, dar și pe cea separatistă în vederea ridicării acelor restricții nelegitime legate de ieșirea liberă a agricultorilor în câmp pentru a-și lucra ogrorul...

La pichetare au venit tineri și bătrâni, veterani ai războiului al doilea mondial, consiliile satelor. Lângă pichetanți s-a postat și multă lume din capitală, susținând întru totul doleanțele lor. Oameni cu fețele arse de soare, cu palmele bătătorite, cu lacrimi în ochi își cer dreptul de a lucra pământul lor, proprietate personală, pământ care se află după traseul Tiraspol-Dubăsari-Rîbnița. Ei se revoltă prin cuvinte tari, ei pierd totul prin faptul că li se ia pământul.

- Ei așa și zic că pământurile nu mai sînt ale noastre. Tractorul nu are voie să lucreze pe pământul lor. Apoi

acolo ne cunosc, sîntem cu mulți rude și nu vor să lucreze pământul. Apoi

ambasada rusă din Chișinău. Mai departe nu avem unde, pământul plînge și pe

fundamentale ale omului la proprietate, la muncă, la libera circulație. Se vede, nu suntem informați multă lume

Картина дня

ПРОТЕСТ

Приднестровье борется с молдавскими крестьянами

Приднестровские силовики не дают жителям сел молдавской юрисдикции обрабатывать землю

Игорь КРУДУ

В ответ на это крестьяне готовы начать мирные акции протеста против незаконных действий приднестровских силовиков, мешающих проведению весенних полевых работ.

По словам министра реинтеграции Молдовы Василия Шова, в последнее время участились случаи нарушения права свободного перемещения людей, силовые структуры чинят всевозможные препятствия при перевозке сельхозтехники и грузов, а крестьян, пытающихся обрабатывать свою землю, незаконно задерживают. Все это, как заявил министр, создает в Зоне безопасности предпосылки для возникновения конфликтных ситуаций в регионе.

Наиболее сложная ситуация складывается в районе сел Маловата Ноуз, Кошница, Кочиеры, Пырыта и Дороцкое. Жители этих населенных пунктов готовы начать акции протеста против действий приднестровских пограничников.

Селяне направили соответствующие обращения в правительство Молдовы, Объединенную контрольную комиссию, комиссию ОБСЕ, а также в посольства России, Украины и США с призывом принять меры по разрешению кризисной ситуации и созданию условий для свободного передвижения людей и перемещения грузов. В противном случае крестьяне оставляют за собой право предпринять мирные гражданские акции для привлечения внимания международного сообщества к их проблемам.

kp@kp.md

Опять в Приднестровье не дают работать. И куда бедному крестьянину податься?

«Детей надо воспитывать»

Роман ВЛАДИМИРОВ

В субботу, 2 апреля, в «Комсомолке» опубликована статья «Молдавский школьник попал в Книгу рекордов Гиннеса» о школьнике, который за 38 минут отжал 1111 раз. В редакцию позвонил наш постоянный читатель Сергей Круковский:

- У нас пока детей нет. Но, когда они появятся, мы с женой решили растить их здоровыми и физически крепкими. Хватит, что сами мы нередко болели, чихали и кашляли. С ра

Pentru mai multe detalii, contactați: Alexandru Postica, Directorul Programului Drepturile Omului, Asociația Promo-LEX, Avocat. Tel: (22) 450024, GSM: 069104851,

OPINIE Promo-LEX privind fundamentarea economico- financiară a proiectului de lege ferenda care prevede asigurarea caracterului permanent al mandatului de membru/ă a Comisiei Electorale Centrale (CEC)

Context

La data de 11 iulie 2019, Asociația Promo-LEX, a prezentat un Apel public privind necesitatea urgentării procedurilor de desemnare și confirmare de către Parlament a noilor membri ai CEC, precum și de alegere de către membrii CEC a conducerii autorității.[\[1\]](#)

În cadrul aceluși Apel, a fost prezentat, inclusiv, un proiect de *lege ferenda* (a se vedea Anexa nr. 1) asupra legii nr. 56 din 18.06.2019 cu privire la modificarea și completarea articolului 20 Cod electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997. Proiectul elaborat de Asociația Promo-LEX propune o nouă viziune asupra mecanismului de constituire și activitate a autorității electorale. Proiectul recomandă, ca toți membrii CEC să activeze permanent, o nouă metodă de desemnare a

membrilor CEC, precum și o nouă componență numerică a membrilor autorității.

Prin proiectul de *lege ferenda*, s-a propus ca toți membrii CEC să activeze permanent, precum și a fost sugerată diminuarea numărului de membri CEC de la 9 – la 7. În acest scop, pentru a elimina monopolul partidelor parlamentare la desemnarea membrilor CEC și a garanta reprezentativitatea tuturor puterilor statului în componența CEC, s-a propus un nou mecanism de desemnare. Astfel Promo-LEX propune ca un membru să fie desemnat de către Președintele Republicii Moldova, câte doi membri – desemnați de Parlament, Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii. Membrii desemnați de Parlament trebuie să reprezinte atât majoritatea cât și opoziția. Un membru desemnat de Guvern trebuie să reprezinte organizații ale societății civile, iar un membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să reprezinte mediul academic.

Amintim că potrivit legislației în vigoare, CEC este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Permanent activează doar președintele, vicepreședintele și secretarul CEC. Mandatul componenței actuale a Comisiei expiră în 2021.

Prezenta Opinie, are drept scop completarea precedentelor demersuri ale Promo-LEX pe subiectul modificării legislației în vederea permanentizării statutului de membru a CEC, accentul fiind plasat pe fundamentarea economico-financiară a proiectului de *lege ferenda* propus de Promo-LEX.

Opinia integrală, în limba română, poate fi accesată [aici.](#)

OPINIE PROMO-LEX

privind fundamentarea economico-financiară a proiectului de lege ferenda care prevede asigurarea caracterului permanent al mandatului de membru/ă a Comisiei Electorale Centrale

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

APEL PUBLIC Organizațiile societății civile solicită fracțiunilor parlamentare să accepte amendamentele la Proiectul de lege nr. 301 cu privire la sancționarea faptelor motivate de ură și prejudecată

Pe data de 8 decembrie 2016, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat, în prima lectură, proiectul de [lege nr. 301](#) (varianta comasată cu proiectul nr. 277 din 20.06.2016) pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată.

Proiectul de lege nr. 301 reprezintă un set de amendamente legislative ale Codului penal și Codului contravențional, care se referă în primul rând la definirea motivelor de prejudecată, revizuirea infracțiunilor de bază și a agravantelor care vizează faptele motivate de ură și prejudecată.

Ulterior, acest proiect de lege a fost remis Ministerului Justiției pentru revizuire. Iar, pe data de 22 octombrie 2019, au fost organizate [consultări publice](#) cu reprezentanții

societății civile, membrii comisiilor parlamentare (Comisia pentru Drepturile Omului și Relații Interetnice, Comisia Juridică, Numiri și Imunități) și reprezentanții Ministerului Justiției.

În cadrul acestei consultări, Asociația Promo-LEX și Centrul de Resurse Juridice din Moldova au prezentat [o opiniei cu privire la proiectul de lege](#) prin care recomandă:

- 1. Excluderea alin. (2) din articolul 346 al Codului Penal, din versiunea actualizată a proiectului.**
- 2. Completarea Codului Contravențional la categoria contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice cu următoarea prevedere:** Articolul 70¹: Instigare la ură, discriminare sau violență
Instigare la ură, discriminare sau violență, adică răspândirea în public și mass-media a mesajelor în formă scrisă, desen sau imagine, îndemnurilor, amenințărilor și informațiilor motivate de prejudecată, față de o persoană sau un grup de persoane, dacă fapta nu reprezintă o infracțiune, se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.
- 3. Completarea articolului 400, Cod Contravențional, cu includerea responsabilității de sancționare a faptelor stabilite de norma propusă (articolul 70¹) în competența poliției. Astfel, a se completa articolul 400, alineatul 1 după cum urmează:** După fraza "(1) Contravențiile prevăzute la art.47, art.481 alin.(5), art.49, 50, 52, 54", sintagma "69-71" se substituie cu sintagma "69, 70, 70¹, 71".

În urma consultării publice, amendamentele la proiectul de lege nr. 301 urmau să fie prezentate și discutate în cadrul comisiilor și fracțiunilor parlamentare pentru atingerea unui consens general.

Comisia Juridică, Numiri și Imunități va examina acest proiect de lege la 11 februarie 2020 pentru votarea în lectura a doua. Din păcate, aceste amendamente nu au fost introduse în proiectul de lege care urmează a fi examinat de Comisia Juridică la 11 februarie 2020.

În acest sens, mai multe organizații ale societății civile reiterează importanța acceptării amendamentelor formulate de organizațiile neguvernamentale pentru aplicarea cât mai eficientă a viitoarelor prevederi din Codul Penal și Codul Contravențional.

Astfel, în contextul introducerii pe agenda parlamentară a proiectului de lege nr. 301, organizațiile semnatare

SOLICITĂ

Adoptarea, în lectura a II-a a proiectului de lege nr. 301 pentru modificarea și completarea unor acte legislative cu amendamentele menționate în prezentul apel, luând în considerare recomandările făcute pe marginea acestuia de organizațiile naționale în cadrul consultărilor publice din octombrie 2019 și a organizațiilor internaționale.

Organizații semnatare:

1. Asociația Promo-LEX
  2. Centrul de Resurse Juridice din Moldova
  3. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
  4. Platforma pentru Egalitate de Gen
  5. Centrul de Informații GENDERDOC-M
  6. RCTV Memoria
-

OPINIA PROMO-LEX în contextul Reformei Poliției și Activității Polițienești Comunitare privind raționalitatea și oportunitatea restabilirii în fiecare localitate a activității polițistului de sector

Rezumat

Prim-Ministrul Republicii Moldova, Ion Chicu, s-a pronunțat cu inițiativa de restabilire a institutului polițiștilor de sector în fiecare localitate, „reforma poliției efectuată în 2011–2012 eliminând acest institut”. De asemenea, premierul a venit cu inițiativa de majorare substanțială a salariului polițiștilor de sector și de dotare corespunzătoare a acestora.

Mai mult, subiectul a fost inclus și pe agenda Consiliului Suprem de Securitate, după care Igor Dodon, Președintele Republicii Moldova, a subliniat faptul că Guvernul Republicii Moldova examinează posibilitatea sporirii numărului de polițiști de sector în scopul prevenirii crimelor și a infracțiunilor.

Asociația Promo-LEX, în calitate de instituție de monitorizare a Reformei Poliției, a considerat necesar să reacționeze la aceste inițiative în vederea prevenirii unor eventuale

activități pe care le consideră contrare vectorului de modernizare a poliției, implementat consecvent de Ministerul Afacerilor Interne (MAI) pe parcursul ultimilor ani. În context, Promo-LEX menționează că în perioada 2016–2019 (perioada implementării Strategiei de Dezvoltare a Poliției) numărul sectoarelor de poliție a fost redus de la 205 la 173, infrastructura acestora fiind învechită. Din numărul total, 45% necesitau reparații capitale sau chiar reamplasare fizică și 41% necesitau lucrări cosmetice.

Pe lângă documentele strategice aprobate în anul 2016, ce urmează a fi finalizate la sfârșitul acestui an, pe parcursul anilor 2016–2019 atât IGP și MAI, cât și Guvernul Republicii Moldova au aprobat acte normative prin care autoritățile au validat implicit optimizarea activității sectoarelor de poliție sub conducerea unică a unui șef al sectorului de poliție conform principiului specializării, „activitatea angajaților în teritoriile administrative deservite prin atașarea de o anumită localitate (post de poliție) fiind o practică depășită și care nu mai corespunde evoluției actuale a societății”.

Asociația Promo-LEX menționează că toate acțiunile ulterioare ce vizează poliția comunitară și activitatea polițiștilor de sector, cum ar fi modernizarea și renovarea sectoarelor de poliție, dotarea sectoarelor de poliție și a ofițerilor de sector cu automobile de serviciu și cu alte echipamente necesare desfășurării activității de serviciu, aprobarea cadrului legal aferent activității ofițerilor de sector au fost desfășurate conform principiului menționat și în baza documentelor strategice adoptate de autoritățile publice.

Fiind investite resurse financiare, umane, materiale atât de către instituțiile statului, cât și de către donatori, Asociația Promo-LEX constată că inițiativa de restabilire a posturilor de poliție și a activității polițistului de sector în fiecare localitate este în măsură să modifice și să deturneze cursul implementării Activității Polițienești

Comunitare, să conducă la nevalorificarea și irosirea resurselor financiare alocate în ultimii ani și să anuleze eforturile depuse pentru reformarea Poliției. Un efect colateral al eșuării implementării Reformei Poliției ar putea fi și diminuarea credibilității autorităților publice centrale ale Republicii Moldova în fața cetățenilor, dar și a partenerilor externi de dezvoltare.

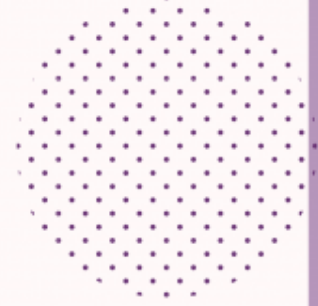
În plus, arătăm că pe parcursul ultimilor patru ani, 8%-15% dintre funcțiile IGP au rămas vacante, iar pentru anii 2019–2020 au fost instituite sau extinse moratorii asupra a 15% din efectivul-limită al MAI. În acest context, considerăm că executivul, dar și Consiliul Suprem de Securitate trebuiau să examineze și impactul nesuplinirii funcțiilor pentru o perioadă continuă de cel puțin doi ani și să-și asume efectele acestuia asupra bunei administrări a domeniilor din gestiune. Mai mult, considerăm că este iresponsabilă din partea guvernului instituirea și prelungirea moratoriului când își propune să efectueze reforme, cu angajamente față de partenerii de dezvoltare.

Totodată, salutăm inițiativa de majorare substanțială a salariului polițistului de sector și de dotare corespunzătoare a acestuia, însă aceleași beneficii financiare și materiale trebuie oferite tuturor angajaților poliției, nu doar unei anumite specializări. Totuși, atât timp cât prin politica statală se instituie moratorii asupra funcțiilor vacante și nu sunt depuse eforturi pentru suplinirea acestora, eforturile de mărire a salariului și de dotare corespunzătoare nu vor avea drept efect acordarea serviciilor de calitate și de reacționare promptă la sesizările cetățenilor.

Promo-LEX conchide că restabilirea activității polițistului de sector în fiecare localitate poate fi efectuată doar în urma realizării cu bună-credință a angajamentelor asumate prin documentele strategice adoptate de către autoritățile publice centrale. Doar ulterior, în urma unei analize profunde a stării existente, a eforturilor depuse în vederea reformării,

a investițiilor efectuate deja și a costurilor care vor fi suportate, se poate decide consolidarea instituției poliției comunitare sau, după caz, restabilirea instituției polițistului de sector în fiecare localitate ori dezvoltarea altor servicii polițienești. Totuși, pornind de la de la competența MAI și IGP de ajustare periodică a structurilor Poliției în raport cu tendințele fenomenului infracțional, tindem să credem că declarațiile generice ale conducerii țării privind asigurarea fiecărei localități cu câte un ofițer de sector înseamnă, de fapt, recunoașterea erorii la adoptarea moratoriului de încadrare a circa 2684 persoane în cadrul aparatului MAI și al instituțiilor subordonate MAI precum și necesitatea stringentă de suplinire, în special a numărului de ofițeri de sector.

Opinia integrală, în limba română, poate fi accesată [aici.](#)

OPINIA PROMO-LEX

În contextul Reformei Poliției și Activității
Polițienești Comunitare privind
raționalitatea și oportunitatea restabilirii
în fiecare localitate a activității polițistului
de sector

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

APEL PUBLIC Promo-LEX solicită Parlamentului să adopte cât mai curând amendamentele legislative pentru sancționarea faptelor motivate de ură și prejudicată

În ultimii doi ani, Asociația Promo-LEX a atras atenția asupra faptului că discursul de ură și instigare la discriminare este din ce în ce mai des utilizat atât în context politic, cât și religios. Doar în anul [2019](#), în urma monitorizării Promo-LEX, au fost identificate 835 de cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare, care au afectat diverse grupuri de persoane.

Astfel, dacă în anul 2018, în spațiul public și mass-media din Republica Moldova s-au înregistrat în medie 2 cazuri/zi, în anul 2019 numărul acestora a crescut până la 4,2 cazuri/zi. Cele mai multe dintre cazuri i-au avut ca autori pe bărbați (87%): politicieni, reprezentanții ai Bisericii Ortodoxe, jurnaliști, formatori de opinie etc.

În același timp, experiența monitorizării campaniilor electorale precedente a arătat că discursul bazat pe diverse forme de intoleranță devine un instrument utilizat tot mai des

în procesele electorale din Moldova. Iar mass-media rămâne a fi cea mai importantă sursă de distribuire a intoleranței în spațiul public. Spre exemplu, doar în perioada august – noiembrie 2019, cazurile de discurs de ură au obținut 6 288 058 de vizualizări, ceea ce reprezintă 51 541 de vizualizări pe zi.

Asociația Promo-LEX amintește că indicatorul intoleranței generalizate în R. Moldova este de 6,5 puncte[1], iar în anul 2017 Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale[2] (CERD) a recomandat Republicii Moldova să revadă legislația pentru sancționarea acestui tip de discurs. CERD și-a exprimat îngrijorarea privind promovarea tot mai frecventă a stereotipurilor și prejudecăților la adresa unor grupuri vulnerabile: femei, LGBT, musulmani, refugiați, romi, evrei, dar și lipsa răspunderii pentru astfel de încălcări.

De asemenea, și Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), în raportul său privind Republica Moldova[3], atenționează, în anul 2018, că lipsa de reacție din partea autorităților, mediul online necontrolat, mecanisme ineficiente de sancționare și legislație imperfectă joacă un rol semnificativ în răspândirea urii și a intoleranței în societate.

În aceste condiții, Promo-LEX reiterează că libertatea de exprimare reprezintă un pilon fundamental pentru orice stat democratic și nu contestă importanța acesteia pentru procesele politice și sociale. Cu toate acestea, considerăm că prețul libertății de exprimare nu poate fi ura și intoleranța în societate. Adoptarea amendamentelor legislative menționate *ante* va duce la creșterea gradului de responsabilitate a actorilor implicați în promovarea discursului de ură și va oferi posibilitatea de a combate eficient faptele motivate de prejudecată, inclusiv discursul de ură.

Iată de ce, în contextul sesiunii de primăvară-vară a ședințelor Parlamentului, Asociația Promo-LEX

SOLICITĂ

Adoptarea amendamentelor legislative privind sancționarea faptelor motivate de prejudecată, prevăzute în proiectul de lege nr. 301 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (versiunea din iulie 2017, după comasarea cu proiectul nr. 277), luând în considerare și recomandările făcute pe marginea acestuia de organizațiile naționale și internaționale.

---

[1] Indicatorul a fost calculat pe o scală de la 1 la 10, unde valoarea 1 constituie un nivel înalt de toleranță, iar 10 – un nivel ridicat de intoleranță.

[2] Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, 2017,

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CERD%2fC%2fMDA%2fC0%2f10-11&Lang=en

[3]

<https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova-translation-in-official-language/16808de7d9>

Moldova – în topul țărilor cu cele mai multe cereri și condamnări la CtEDO

În anul 2019, Republica Moldova a fost pe locul 5 în topul țărilor împotriva cărora Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat cele mai multe hotărâri. De asemenea, în 2019 moldovenii s-au adresat la CtEDO de 3.4 ori mai des decât media europeană. Această constatare au făcut-o experții Centrului de Resurse Juridice din Moldova în urma analizei Raportului de activitate al CtEDO pentru anul precedent.

În anul 2019, CtEDO a pronunțat 54 de hotărâri în cauze moldovenești, Moldova plasându-se pe locul cinci din cele 47 de țări membre ale Consiliului Europei. La acest capitol, Moldova devansează cu mult Germania, Spania sau Olanda, țări care au aderat la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (CEDO) cu mult timp înaintea Moldovei și au o populație cu mult mai mare decât cea a Moldovei. În total împotriva Republicii Moldova au fost pronunțate 441 de hotărâri. Cel mai frecvent Moldova a fost condamnată de CtEDO pentru felul în care judecătorii sau procurorii au aplicat legea.

16 din 54 de hotărâri pronunțate de CtEDO împotriva Moldovei (aproximativ 30%), au fost cu privire la violarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. În 2 din cele 16 hotărâri pe lângă Federația Rusă a fost condamnată și Republica Moldova. Cele 16 hotărâri se referă la 34 de cauze depuse la CtEDO.

Astfel în cauza *Filin împotriva Moldovei și Rusiei*, statul nostru a fost condamnat pentru neonorarea obligației pozitive de a preveni reținerea reclamantului de către reprezentanții miliției transnistrene, iar în cauza *Negruță* pentru

favorizarea și contribuția la reținerea și transmiterea reclamantului către miliția transnistreană.

La 31 decembrie 2019, 1,056 de cereri moldovenești încă așteptau să fie examinate, dintre care peste 95% au șanse mari de succes. Acest număr depășește numărul total de cereri în baza cărora Moldova a fost condamnată în cei 22 de ani de când persoanele se pot plânde la CtEDO împotriva Moldovei.

Conform raportului CtEDO pentru anul 2019, pe parcursul anului trecut Curtea a primit cel mai mic număr de cereri îndreptate împotriva Moldovei din ultimii 12 ani. Raportat la populația țării, acesta este foarte mare, Moldova plasându-se pe locul 6 din 47 de țări.

În baza tuturor hotărârilor și deciziilor pronunțate până la 31 decembrie 2019, Republica Moldova a fost obligată să plătească peste EUR 17.1 milioane (EUR 537,000 doar în 2019).

Nota analitică privind situația dosarelor moldovenești la CtEDO, realizată de Centrul pentru Resurse Juridice, poate fi [descărcată aici](#).